

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

System RAPEX a jeho využití pro ochranu spotřebitele

Autor: Lucie Hřebačková

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jitka Mráčková, CSc.

© 2008

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „System RAPEX a jeho využití pro ochranu spotřebitele“ vypracovala samostatně s použitím literatury uvedené v seznamu.

Lucie Hřebačková

Poděkování

Tímto chci poděkovat svojí rodině za podporu a paní Danuši Buerové za pomoc při shánění respondentů k anketě. Především chci však poděkovat vedoucí bakalářské práce paní JUDr. Jitce Mráčkové za trpělivost, cenné rady, věcné připomínky a odborné vedení při zpracování práce.

System RAPEX a jeho užití v ochraně spotřebitelů

System RAPEX and its usage in consumer protection

Souhrn

Tématem této bakalářské práce je systém RAPEX a jeho využitím v ochraně spotřebitelů. V úvodu práce je řešena právní problematika ochrany spotřebitele v Evropské unii a České republice. Jádrem práce se zabývá statistikami týkající se systému RAPEX, rozborom ankety týkající se vědomostí veřejnosti o systému RAPEX, prezentací poznatků a vyhodnocení, a v závěru návrhy možných řešení některých důležitých problémů týkající se ochrany spotřebitelů a systému RAPEX.

Summary

The theme of the bachelor work is system RAPEX and its usage in consumer protection. In introduction of work is concerned with legal problems of consumer protection in European union and in Czech Republic. Heart of work is concerned with statistics of system RAPEX, analysis public inquiry which inquire into public knowledge about system RAPEX, presentation of results and statistical evaluation. The end of work is devoted to solution some problems which are important in consumer protection and in system RAPEX.

Klíčová slova

Ochrana spotřebitele, Evropská unie, legislativa, nebezpečný výrobek, evropský trh

Key words

Consumer protection, European Union, legislation, dangerous product, European market

1 Úvod

Jedním ze společenských problémů dnešní doby je přítomnost závadných a nebezpečných výrobků jak na trhu České republiky tak na trhu Evropské unie. Tyto výrobky svou kvalitou neodpovídají rozumnému očekávání spotřebitelů a jsou často vyrobeny z nekvalitních a nepovolených materiálů. Tím ohrožují bezpečnost a zdraví spotřebitelů.

Počet těchto nebezpečných výrobků na evropském trhu neklesá, ba naopak se potvrdila hypotéza, že počet zdraví nebezpečných výrobků rok od roku stoupá.

Proti tomuto trendu by měla účinně bojovat legislativa Evropské unie i České republiky. Práce se věnuje jak právní problematice ochrany spotřebitele v Evropské unii a České republice, tak právnímu základu systému RAPEX.

V dalších kapitolách jsou analyzovány statistické informace týkající se systému RAPEX a dále anketou, která si klade za cíl zmapovat znalosti veřejnosti o systému RAPEX, podle čeho si lidé vybírají výrobky a jak je pro ně problematika ochrany spotřebitele důležitá.

V šesté kapitole je poukazováno na některé nedostatky systému RAPEX, jsou zde navrhovány varianty na zlepšení fungování systému RAPEX a možnosti jak systém více zpřístupnit uživatelům. Dalším důležitým tématem šesté kapitoly je problematika přílivu nebezpečných výrobků, především hraček, z Číny.

Závěr práce je souhrnem dosavadních poznatků a zjištěných problémů týkajících se systému RAPEX a návrhy na řešení těchto problémů.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je analyzovat problematiku právní ochrany spotřebitele jak v právu Evropské unie tak v právu České republiky. Dalším důležitým cílem práce je potvrdit hypotézu o vzrůstajícím počtu nebezpečných výrobků na trhu Evropské unie a hypotézu o nízké informovanosti veřejnosti o systému RAPEX.

Dále je nutné definovat funkci systému RAPEX v oblasti ochrany spotřebitele a poukázat na některé nedostatky systému. Ráda bych také upozornila na případné inovace systému, které by pomohly tento systém více zpřístupnit spotřebitelům a zvýšit tak přínos systému v ochraně spotřebitele.

2.2 Metodika práce

Kapitola 3.1 mé práce je zpracována na základě analýzy Směrnic Evropské unie a metodou komparace vymezených pojmů směrnic Evropské unie. Konkrétně se jedná o Směrnici č. 2001/95/EHS, Směrnici č. 85/374/EH.

Kapitola 3.2 a kapitola 4 jsou zpracovány na základě analýzy směrnic Evropské unie, zákonů a nařízení vlády České republiky a komparací Směrnic Evropské unie a zákonů. Konkrétně jde o Směrnici č. 2001/95/ES, Směrnici č. 85/374/EHS, zákon č. 102/2001 Sb., zákon č. 59/1998 Sb. a nařízení vlády č. 396/2004 Sb.

Kapitola 5 zabývající se statistikami týkající se nahlášených výrobků do systému RAPEX je zpracována metodou analýzy statistik vydávaných každoročně Evropskou komisí a na základě analýzy ankety, zpracované za účelem zjištění míry informovanosti spotřebitelů o systému RAPEX. Anketa byla realizována pomocí dotazníku rozesílaného na emailové adresy respondentů.

Kapitola 6 je vypracována na základě poznatků ze statistik Evropské komise, ankety a vlastních dosavadních poznatků, týkajících se systému RAPEX a ochrany spotřebitelů.

3 Právní problematika ochrany spotřebitele v Evropské unii a v České republice

3.1 Ochrana spotřebitele v právu Evropské unie

3.1.1 Úvod do problematiky ochrany spotřebitele v Evropské unii

Problematika ochrany spotřebitele je v Evropském právu zohledněna jak v primárním tak v sekundárním právu. Primárním právem ES jsou zakladatelské smlouvy. Celkem se jedná o 9 smluv¹.

Jedná se de facto o normy mezinárodního práva veřejného, o mezinárodní smlouvy ve smyslu článku 10 Ústavy, kterými členské státy Evropských společenství vdechly společenství subjektivitu, vytvořily orgány Společenství a stanovili jim kompetence².

Sekundární právo ES tvoří nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska.

Nařízení jsou závazná jak pro členské státy tak pro celé společenství. Jsou obecně závazné a bezprostředně použitelné v každém členském státě aniž by k tomu byly potřebné jakékoliv kroky na národní úrovni.

Směrnice zavazují členské země dosáhnout určitých cílů během určené doby, přičemž národní instituce mohou určit prostředky, jak jich dosáhnout, směrnice musí být transponovány do práva jednotlivých členů, konkrétní způsob implementace je členský stát povinen oznámit Komisi³.

Rozhodnutí jsou pro příjemce závazná, mohou se týkat členských zemí, právnických či fyzických osob, členské státy jako adresáti jsou povinny přijmout potřebná prováděcí opatření. Doporučení a stanoviska nejsou pro členské státy závazná.

Téma ochrany spotřebitele lze v sekundárním právu rozdělit do dvou kategorií. První kategorie se týká ochrany zdraví a bezpečnosti spotřebitele, druhá kategorie je zaměřena na ochranu hospodářských zájmů spotřebitelů, podpora informovanosti a výchovy spotřebitele⁴. Tato práce je zaměřena na již zmíněnou první kategorii. Další část práce bude proto věnována směrnici č. 2001/95/EHS a směrnicí č. 85/374/EHS.

¹ Pařížská smlouva o zřízení Evropského společenství uhlí a oceli z roku 1951, Římská smlouva o zřízení Evropského hospodářského prostoru z roku 1957, Římská smlouva o zřízení Evropského společenství atomové energie z roku 1957, Úmluva o některých orgánech společných Evropským společenstvím, Slučovací smlouva, Jednotný evropský akt, Maastrichtská smlouva o Evropské unii, Amsterodamská smlouva, Smlouva z Nice.

² HULVA, T. *Právo ochrany spotřebitele pro neprávnický*. Praha: ASPI, a. s., 2006, s. 26

³ http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/128465-evropske-pravo_2008_03_12 12:41

⁴ HULVA, T. *Právo ochrany spotřebitele pro neprávnický*. Praha: ASPI, a. s., 2006, s. 31

3.1.1.1 Směrnice Evropské unie č. 2001/95/EHS o obecné bezpečnosti výrobků

Tato směrnice byla přijata Evropským parlamentem a Radou 3. prosince 2001 a nahrazuje směrnici č. 92/59/EHS, která pozbyla platnosti dne 15. ledna 2004. Směrnice č. 2001/95/EHS vstoupila v platnost dnem vyhlášení, tj. 3. prosince 2001. Cílem směrnice je zajistit, aby výrobky uváděné na trh byly bezpečné.

Následující text bude věnován vymezení základních pojmů podlé této směrnice, a dále bude směrnice rozebrána podle práv a povinností výrobců, distributorů, členských států a Komise.

3.1.1.1.1 Vymezení základních pojmů Směrnice č. 2001/95/EHS o obecné bezpečnosti výrobků

3.1.1.1.1.1 VÝROBEK VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

„**Výrobkem**“ se podle směrnice č. 2001/95/EHS článku 2 rozumí jakýkoli výrobek, který je určený k použití nebo spotřebě spotřebitelům a to i v případě, pokud je výrobek dodáván spolu s určitou službou.

Za „výrobek“ je považován i každý výrobek, který není prvotně určen spotřebitelům, je však rozumně možné předvídat, že by se jim mohl dostat do užívání nebo spotřeby.

Nezáleží na tom, zda je výrobek poskytován za poplatek či bezúplatně. Rovněž se nebere ohled na to, jestli je výrobek pořizován jako nový, použitý či upravený. Vyjimku tvoří výrobky dodávané jako starožitnosti nebo výrobky, které musí být před použitím upraveny popřípadě opraveny. Dodavatel však musí o této skutečnosti jasně informovat osobu, které výrobek dodává.

3.1.1.1.1.2 BEZPEČNÝ VÝROBEK VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

„**Bezpečným výrobkem**“ je podle směrnice č. 2001/95/EHS článku 2 každý výrobek, který nepředstavuje žádné nebo minimální rizika při běžných podmínkách používání. Mezi podmínky použití patří nároky na určitou životnost, stejně tak instalace a údržba.

Při posuzování bezpečnosti výrobků se berou v úvahu především charakteristiky výrobku (složení, balení, návody k montáži, instalaci a údržbě). Dále pak vliv na jiné výrobky (pokud lze předpokládat, že se bude používat s jinými výrobky), obchodní úprava výrobku (štítky, upozornění, návody na použití i zneškodnění a další údaje týkající se výrobku) a konečně se zohledňuje i kategorie spotřebitelů, kteří jsou při užívání výrobku vystaveni riziku. Jedná se zejména o děti a starší osoby.

Dostupnost bezpečnějších výrobků nebo možnost dosáhnout vyšší úrovně bezpečnosti není důvodem pro označení výrobku jako „nebezpečného“.

Podle článku 3 Směrnice č. 2001/95/EHS přijaté 3. prosince 2001, se výrobek považuje za bezpečný pokud je ve shodě s vnitrostátními právními předpisy členského státu, na jehož území je výrobek prodáván. Tyto předpisy však musí být v souladu se Smlouvou. Avšak v případě, že existují zvláštní ustanovení Společenství týkající se výrobku, musí se výrobek řídit těmito ustanoveními.

Pokud jde o rizika a kategorie rizik výrobků, je výrobek bezpečný pokud splňuje nezávazné národní normy přejímající normy evropské, které jsou zveřejněny v Úředním věstníku Evropských společenství.

Pokud neexistují vnitrostátní předpisy členského státu, ani zvláštní ustanovení Společenství, posuzuje se bezpečnost výrobku podle shody s obecným požadavkem na bezpečnost. Při tomto se přihlíží k těmto prvkům, pokud existují: normy vypracované v členském státě, doporučení Komise, pravidla správné praxe, stav vědy a techniky a konečně rozumná očekávání spotřebitelů.

Shoda výrobku s těmito kritérii a označení výrobku za bezpečný, nebrání příslušným orgánům členských států přijmout opatření omezující uvádění výrobku na trh, zpětné převzetí nebo stažení výrobku. To lze však pouze v případě, že existuje důkaz o nebezpečnosti výrobku.

3.1.1.1.3 NEBEZPEČNÝ VÝROBEK VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

„*Nebezpečným výrobkem*“ se podle článku 2 Směrnice č. 2001/95/EHS rozumí každý výrobek, který nevyhovuje požadavkům na „bezpečný výrobek“.

3.1.1.1.4 VÁŽENÉ RIZIKO VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

„*Vážné riziko*“ je ve smyslu Směrnice č. 2001/95/EHS článku 2 každé riziko, které vyžaduje rychlý zásah orgánů veřejné moci a to i v případě, že účinky rizika nejsou bezprostřední. Tzn. že rizika mohou například nastat po dlouhodobém užívání výrobků. Např. pokud si dítě hraje pravidelně s hračkou obsahující ftaláty, může dojít až k neplodnosti dítěte.

3.1.1.1.5 ZPĚTNÉ PŘEVZETÍ VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

„*Zpětné převzetí*“ jsou podle článku 2 všechny kroky nutné k dosažení vrácení nebezpečného výrobků od spotřebitelů.

3.1.1.1.6 STAŽENÍ VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

„*Stažení*“ jsou podle článku 2 všechna opatření k zabránění distribuce, vystavování a nabízení nebezpečného výrobku.

3.1.1.1.7 VÝROBCE VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

Podle článku 2 je „*Výrobce*“ ve smyslu Směrnice č. 2001/95/EHS výrobce, který je usazen ve Společenství, dále však i každá osoba která opatří výrobek svou ochrannou známkou, názvem nebo jiným rozlišovacím znakem. Za výrobce je považována i každá osoba, která výrobek nějakým způsobem upravila.

Za výrobce je považován i zástupce výrobce, pokud výrobce není usazen ve Společenství, pokud tento zástupce neexistuje, je za výrobce považován dovozce. Za výrobce jsou považovány a další dodavatelské subjekty pokud jejich činnost může ovlivnit vlastnosti týkající se bezpečnosti výrobku.

3.1.1.1.8 DISTRIBUTOR VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

„*Distributor*“ je podle Směrnice č. 2001/95/EHS článku 2 každý subjekt z oboru, jehož činnost nemá vliv na vlastnosti týkající se bezpečnosti výrobku.

3.1.1.1.2 Povinnosti vyplývající ze Směrnice č. 2001/95/EHS o obecné bezpečnosti výrobků

3.1.1.1.2.1 POVINNOSTI VÝROBCE VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

Výrobci jsou, podle článku 3 odstavce 1 Směrnice č. 2001/95/EHS přijaté 3. prosince 2001, povinni uvádět na trh pouze bezpečné výrobky.

Podle článku 5 odstavce 1 Směrnice č. 2001/95/EHS má výrobce dále povinnost poskytnout spotřebitelům informace, které jim umožní posoudit rizikovost výrobku, pokud tyto rizika nejsou zřejmá. Výrobce musí proti těmto rizikům přijmout předběžná opatření. Výrobce je povinen v rámci svých možností zajistit, aby byl informován o možných rizicích spojených s užíváním výrobku a zvolit vhodná opatření pro jeho případné stažení z trhu či převzetí od spotřebitelů. Toto se musí provádět na základě dobrovolnosti nebo na žádost příslušných orgánů.

Článek 5 odstavec 1 dále uvádí, že výrobce je povinen opatřit výrobek informacemi o výrobci, označením výrobku nebo sériovým číslem. Dále pak provádět zkoušky vzorků, vyšetřování stížností, vedení knihy stížností a průběžně o tomto informovat distributory.

3.1.1.1.2.2 POVINNOSTI DISTRIBUTORŮ VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

Od distributorů se podle Směrnice č. 2001/95/EHS článku 5 odstavce 2 vyžaduje, aby v rámci svých možností sledovali bezpečnost výrobků, které uvádějí na trh. Nesmějí dodávat výrobky, o kterých vědí, že nejsou v souladu s požadavky na bezpečnost. Jejich povinností je rovněž uchovávat a poskytovat dokumentaci pro vysledování původu výrobků. Rovněž je povinen spolupracovat s výrobcí a příslušnými orgány státní správy při společných akcích s cílem zabránit rizikům.

3.1.1.1.2.3 SPOLEČNÉ POVINNOSTI VÝROBCŮ A DISTRIBUTORŮ VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

Směrnice č. 2001/95/EHS podle článku 5 odstavce 3 dále vymezuje společné povinnosti výrobců a distributorů takto: Pokud si jsou výrobci nebo distributoři vědomi, že výrobek, který uvedli na trh představuje riziko, jsou povinni o tom ihned informovat příslušné orgány členských států. Na žádost příslušných orgánů jsou výrobci i distributoři povinni spolupracovat s těmito orgány s cílem zabránit rizikům představovaným jejich výrobky.

3.1.1.1.2.4 POVINNOSTI A PRAVOMOCI ČLENSKÝCH STÁTŮ VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

Členské státy mají za povinnost ve smyslu Směrnice č. 2001/95/EHS podle článku 6 odstavce 1 zajistit, aby výrobci a distributoři plnili své povinnosti, v případě že své povinnosti plnit nebudou, stanoví podle článku 7 pravidla pro ukládání sankcí a přijme opatření nezbytná pro jejich provádění. Dále podle článku 6 odstavce 2 určí orgány pro sledování výrobků, s ohledem na jejich bezpečnost.

Členské státy dále podle článku 9 odstavce 1 Směrnice č. 2001/95/EHS zajistí účinný dozor nad trhem, který zajistí vysokou úroveň bezpečnosti výrobků. To mohou zajistit vypracování a aktualizací kontrolních programů dozoru nad výrobky a pravidelné přezkoumávání fungování těchto kontrolních činností.

Dále musí být podle článku 9 odstavce 2 zajištěno, aby každému spotřebiteli bylo umožněno podávání stížností u příslušných orgánu, zajistit aby byly tyto stížnosti řádně přezkoumány a informovat o této možnosti spotřebitele.

Příslušné orgány členských států jsou podle článku 8 Směrnice č. 2001/95/EHS oprávněny organizovat kontroly výrobků z hlediska bezpečnosti, vyžadovat od zúčastněných stran všechny potřebné informace a odebírat vzorky, které jsou poté podrobeny zkouškám bezpečnosti.

Pokud se objeví výrobek, který by mohl za určitých podmínek představovat riziko pro spotřebitele, mají tyto orgány podle článku 8 odstavce 1 právo požadovat, aby byl

výrobek uveden na trh pouze pokud bude obsahovat srozumitelné upozornění na tyto rizika v úředním jazyce členského státu. Pokud výrobek představuje riziko pro určité osoby, má právo požadovat aby na to osoba byla srozumitelně předem upozorněna.

Pokud je výrobek potenciálně nebezpečný, mají tyto orgány právo podle článku 8 odstavce 1 Směrnice č. 2001/95/EHS na dočasné zakázaní jeho prodávání, vystavování a nabízení na dobu nezbytnou pro zkoušky a kontroly. Pokud je výrobek shledán nebezpečným, lze zakázat jeho uvedení na trh. Pokud nebezpečný výrobek již na trh uveden, jsou orgány oprávněny nařídit nebo zorganizovat jeho stažení z trhu a varovat spotřebitele před rizikem, které představuje, dále může nařídit nebo zorganizovat jeho zpětná převzetí od spotřebitelů.

Přijme-li členský stát některé z těchto opatření, musí o tom podle článku 8 odstavce 2 neprodleně informovat Komisi, zároveň uvedené příslušné důvody pro její přijetí a dále bude Komisi informovat o všech případných změnách.

3.1.1.1.2.5 PRÁVA O POVINNOSTI KOMISE VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 2001/95/EHS

Podle článku 11 odstavce 2 Směrnice č. 2001/95/EHS je Komise, která dostala oznámení o nebezpečném výrobku od členského státu povinna neprodleně toto oznámení předat ostatním členským státům, pokud nedojde k závěru, že opatření není v souladu s právem Společenství.

Pokud se Komise dozví o vážném riziku způsobeném výrobkem v různých členských státech, může podle článku 13 Směrnice č. 2001/95/EHS odstavce 1 po konzultaci s členskými státy, popřípadě vědeckými pracovníky z oboru, nařídit členským státům stejná opatření, týkající se potenciálně nebezpečného výrobku a nebezpečného výrobku, jaké mají k dispozici příslušné orgány členského státu.

Členské státy musí podle článku 13 odstavce 4 toto rozhodnutí provést do 20 dnů pokud není stanoveno jinak.

Tyto rozhodnutí jsou podle článku 13 odstavce 2 platná po dobu nejvýše jednoho roku, pak mohou být prodloužena zas pouze na jeden rok.

Vývoz nebezpečných výrobků, které jsou předmětem tohoto rozhodnutí, je zakázán podle článku 13 odstavce 3.

3.1.1.2 Směrnice Evropské unie č. 85/374/EHS o sblížení právních a správních předpisů členských států týkající se odpovědnosti za vadné výrobky

Tato směrnice byla přijata 25. července 1985 a její celý název zní: Směrnice Rady o sblížení právních a správních předpisů členských států týkající se odpovědnosti za vadné výrobky. Dne 10. května 1999 byla tato směrnice novelizována Směrnicí 1999/34/EHS.

3.1.1.2.1 Vymezení základních pojmů podle Směrnice č. 85/374/EHS o sblížení právních a správních předpisů týkající se odpovědnosti za vadné výrobky

3.1.1.2.1.1 VÝROBEK VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 85/374/EHS

Podle článku 2 Směrnice č. 85/374/EHS z roku 1985 se za „výrobek“ považují všechny movité věci a to i v případě, jsou-li zabudovány do jiné movité věci či nemovitosti. V této směrnici je za „výrobek“ považována i elektřina.

3.1.1.2.1.2 VADNÝ VÝROBEK VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 85/374/EHS

Podle článku 6 směrnice č. 85/374/EHS je výrobek vadný, neposkytuje-li bezpečnost, kterou má osoba užívající výrobek právo očekávat. Přihlíží se ke všem okolnostem, mezi něž patří prezentace výrobku, použití, které lze očekávat a doby uvedení výrobku do oběhu. Výrobek se nemůže označovat za vadný jen z toho důvodu, že byl do oběhu uveden lepší výrobek.

3.1.1.2.1.3 ŠKODA VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 85/374/EHS

Pod pojmem „škoda“ se podle článku 9 v této směrnici rozumí škoda způsobená úrazem či úmrtím. Dále pak poškození či zničení majetku (vyjma vadného výrobku), s nižší prahovou hodnotou ve výši 500 ECU, pokud tato věc splní dva následující požadavky. První požadavek je, aby věc byla druhu běžně určeného pro osobní potřebu nebo spotřebu. Druhým požadavkem je aby věc byla užívána poškozenou osobou převážně pro její potřebu či spotřebu.

Směrnice č. 85/374/EHS se podle článku 14 nevztahuje na poškození nebo škodu způsobenou jadernou nehodou.

3.1.1.2.1.4 VÝROBCE VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 85/374/EHS

„*Výrobce*“ se pro účely Směrnice č. 85/374/EHS podle článku 3 odstavce 1 rozumí jak výrobce konečného produktu tak každá osoba, která uvede svůj název, ochrannou známku či rozlišovací znak na výrobek a tím vystupuje jako výrobce, je pro účely směrnice také považována za „výrobce“. Za „výrobce“ je považována též každá osoba, která vyrobila surovinu či součást, která byla použita při výrobě výrobku.

Směrnice č. 85/374/EHS rovněž považuje za „výrobce“ podle článku 3 odstavce 2 každou osobu, která výrobek dovezla do Společenství. Nezáleží zda tak učinila za účelem prodeje, pronájmu, leasingu či distribuce. Tímto však nejsou nijak dotčeny povinnosti výrobce.

Pokud nelze určit výrobce výrobku, je za „výrobce“ považován podle článku 3 odstavce 3 každý dodavatel výrobku, pokud v přiměřené lhůtě nepředá poškozené osobě informace o výrobcu nebo o osobě, která mu výrobek dodala.

3.1.1.2.2 Povinnosti vyplývající ze Směrnice č. 85/374/EHS o sblížení právních a správních předpisů členských států týkající se odpovědnosti za vadné výrobky

3.1.1.2.2.1 POVINNOSTI VÝROBCE VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 85/374/EHS

Výrobce je podle článku 1 Směrnice č. 85/374/EHS odpovědný za škodu způsobenou vadou jeho výrobků. Poškozená osoba však musí podle článku 4 prokázat, vadu a příčinnou souvislost mezi vadou výrobku a způsobenou škodou. Pokud je za škodu odpovědno více osob, jsou podle článku 5 odpovědny společně a nerozdílně.

Podle článku 7 výrobce není za škodu odpovědný v případě, že prokáže, že neuvedl výrobek do oběhu, nebo že vada neexistovala v době, kdy výrobek uvedl do oběhu. Výrobce není odpovědný za škodu způsobenou výrobkem ani v případě, že prokáže, že ho nevyrobil k prodeji ani k distribuci v rámci podnikatelské činnosti. Dále pak pokud je vada přisuzována konstrukci, ve které je výrobek usazen. Pokud stav technických a vědeckých znalostí neumožňoval v době uvedení výrobku na trh odhalit vadu, není výrobce též za vadu odpovědný.

Podle článku 8 odstavce 2 odpovědnost výrobce může být snížena nebo neuznána v případě, že se prokáže, že škoda byla způsobena jak vadou výrobku, tak zaviněním poškozené osoby, nebo osoby za kterou je poškozená osoba odpovědná.

3.1.1.2.2 POVINNOSTI ČLENSKÝCH STÁTŮ VE SMYSLU SMĚRNICE Č. 85/374/EHS

Každý členský stát je podle článku 10 odstavce 1 Směrnice č. 85/374/EHS povinen do svých právních předpisů zakotvit, že na řízení a náhradu škod se vztahuje tříletá promlčecí lhůta. Lhůta běží od momentu, kdy se žalobce dozví o škodě, vadě a totožnosti výrobce. Dále pak podle článku 11 stanoví, že práva udělená na základě této směrnice poškozené osobě zanikají uplynutím deseti let od doby uvedení vadného výrobku, který způsobil škodu, na trh. To platí pouze pokud poškozená osoba nedala po tuto dobu podnět k zahájení řízení proti výrobci.

Členské státy nesmí podle článku 12 žádnými opatřeními omezit nebo vyloučit odpovědnost výrobce vůči poškozené osobě plynoucí z této směrnice.

Každý členský stát má právo podle článku 15 odstavce 1 odchylně implementovat do svého právního systému některé části této směrnice. Jedná se o článek 7 písmeno b) Směrnice č. 85/374/EHS, kdy by mohl členský stát stanovit, že výrobce bude za škodu odpovědný i pokud prokáže, že stav vědeckých a technických znalostí nebyl na takové úrovni, aby škodu odhalil.

Členský stát může rovněž podle článku 16 stanovit omezení celkové odpovědnosti výrobce za vzniklou úrazem nebo úmrtím, která nesmí být nižší než 70 milionů ECU.

Členské státy jsou povinni podle článku 20 sdělit Komisi znění hlavních právních předpisů, které přijmou v rámci této směrnice.

Podle článku 18 je pro účely Směrnice č. 85/374/EHS ECU definováno v nařízení č. 3180/78/EHS ve znění nařízení č. 2626/84/EHS. Odpovídající částka se nejprve vypočítá podle platného kurzu ke dni přijetí této směrnice.

3.1.1.3 Závěr ze srovnávací tabulky vymezených pojmů Směrnice č. 85/374/EHS a Směrnice č. 2001/95/EHS

Užitím srovnávací metody a vytvořením Tabulky 1 vymezených pojmů Směrnice č. 85/374/EHS a Směrnice č. 2001/95/EHS jsem chtěla sledovat vývoj pojmů v čase a zároveň sledovat trend, kterým se ubírá evropská legislativa.

Jak je vidět z Tabulky 1, v legislativě Evropských společenství je patrný posun ve vymezení nových pojmů a v precizaci pojmů. Mezi nově vymezené pojmy podle Směrnice 2001/95/EHS patří pojmy „bezpečný výrobek“, „nebezpečný výrobek“, „vážné riziko“, „zpětné převzetí“ a pojem „stažení“. Vymezení těchto pojmů jistě přispěje ke zkvalitnění ochrany spotřebitele ve státech Evropské unie.

Pojem „výrobce“ z Článku 3 Směrnice č. 85/374/EHS byl do Článku 2 Směrnice č. 2001/95/EHS převzat a rozdělen do dvou pojmů „výrobce“ a do nového pojmu „distributor“. To způsobilo posun v přehlednosti mezi pojmy.

Naopak vymezení pojmu „škoda“ z Článku 9 Směrnice 85/374/EHS se již ve Směrnici č. 2001/95/EHS nevyskytuje. Myslím však, že pojem „škoda“ nemá ve Směrnici 2001/95/EHS své opodstatnění a proto jeho absence nesnižuje kvalitu této směrnice.

Pojem	Článek	Směrnice č. 85/374/EHS	Článek	Směrnice č. 2001/95/EHS	Závěr
Tabulka 1 Srovnávací tabulka vymezených pojmů Směrnice č. 85/374/EHS a Směrnice č.					
		zabudované do jiné movité věci nebo nemovitosti. I Elektřina.		spotřebitelům.	č. 2001/95/EHS je obecnější.
Bezpečný výrobek		Tento pojem nevymezuje.	Článek 2	Každý výrobek, který nepředstavuje žádné nebo minimální riziko pro spotřebitele.	Vymezení nového pojmu.
Nebezpečný výrobek		Tento pojem nevymezuje.	Článek 2	Každý výrobek, který nevyhovuje požadavkům na bezpečný výrobek.	Vymezení nového pojmu.
Vážné riziko		Tento pojem nevymezuje.	Článek 2	Každé riziko, které vyžaduje okamžitý zásah příslušných orgánů.	Vymezení nového pojmu.
Zpětné převzetí		Tento pojem nevymezuje.	Článek 2	Všechny kroky nutné k dosažení vrácení nebezpečného výrobku od spotřebitelů.	Vymezení nového pojmu.
Stažení		Tento pojem nevymezuje.	Článek 2	Všechny opatření k zabránění distribuce, vystavování a nabízení výrobků.	Vymezení nového pojmu.
Výrobce	Článek 3	Výrobce konečného produktu. Každá osoba, která opatří výrobek svým jménem nebo ochrannou známkou. Každá osoba, která vyrobila surovinu či součást výrobku. Každá osoba, která výrobek dovezla. Pokud nelze určit osobu výrobce nebo dovozce je za výrobce považován dodavatel výrobku, pokud neposkytne informace o výrobcu nebo dovozci.	Článek 2	Výrobce usazený ve společenství. Každá osoba, která výrobek upravila. Každá osoba, která opatří výrobek ochrannou známkou nebo jménem.	Směrnice č. 2001/95/EHS převzala pojem „výrobce“ ze Směrnice č. 85/374/EHS a upravila ho do dvou pojmů „výrobce“ a „distributor“. To způsobilo posun v přehlednosti mezi pojmy.
Distributor		Tento pojem nevymezuje.	Článek 2	Každý subjekt z oboru, jehož činnost nemá vliv na bezpečnost výrobku.	Posun v přehlednosti mezi pojmy.
Škoda	Článek 9	Škoda způsobená úrazem či úmrtím. Poškození či zničení majetku.		Tento pojem nevymezuje.	Směrnice č. 2001/95/EHS již tento pojem nevymezuje.

3.2 Ochrana spotřebitele v právu České republiky

3.2.1 Úvod do problematiky ochrany spotřebitele v České republice

Ochrana spotřebitele je poměrně novou právní disciplínou, která se v České republice začala rozvíjet hlavně s přechodem země na demokratický právní systém. V České republice již existuje poměrně kvalitní právní úprava chránící spotřebitele, a to jednak v úrovni veřejného práva a jednak v úrovni soukromého práva.

Další část textu bude věnována problematice implementace Směrnice č. 2001/95/EHS z 3. prosince 2001 a Směrnice č. 85/374/EHS z 25. července 1985 do českého právního řádu.

3.2.1.1 Implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2001/95/EHS zákonem č. 102/2001 Sb.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2001/95/EHS z 3. prosince 2001, o obecné bezpečnosti výrobků je do našeho právního řádu implementována zákonem č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů.

Účelem zákona č. 102/2001 Sb., je zajistit v souladu s právem Evropských společenství, aby výrobky uváděné na trh nebo do oběhu byly z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví pro spotřebitele bezpečné.

3.2.1.1.1 Implementace provedení vymezených pojmů a povinností Směrnicí č. 2001/95/EHS zákonem č. 102/2001 Sb.

3.2.1.1.2 *POJEM VÝROBEK*

Do § 2 odstavce 1 a 2 zákona č. 102/2001 Sb. je implementován článek 2 odstavec 1 a 2 Směrnice č. 2001/95/EHS s tím rozdílem, že § 2 odstavec 1 zákona č. 102/2001 Sb. vymezuje pojem „výrobek“ jako jakoukoliv movitou věc určenou k prodeji, která byla vyrobena, vytěžena nebo jinak získána bez ohledu na stupeň zpracování a je určena k nabídce spotřebiteli. Kdežto článek 2 odstavec 1 Směrnice č. 2001/95/EHS vymezuje pojem „výrobek“ jako každý výrobek, který je určen spotřebitelům.

3.2.1.1.3 *POJEM BEZPEČNÝ VÝROBEK*

Z článku 2 odstavce 2 Směrnice č. 2001/95/EHS je tento pojem (viz.tato bakalářská práce kapitola 3.1.1.1.1.1) implementován do § 3 odstavce 1 a 6 zákona č.102/2001 Sb.

Příčemž tato implementace rozšiřuje kritéria z hlediska bezpečnosti např. o způsob předvádění výrobku. V této implementaci je dále uvedeno, že údaje a informace o výrobku musí být uvedeny v českém jazyce. Ostatní je ve shodě se Směrnicí č. 2001/95/EHS.

Obecný požadavek na bezpečnost a kritéria posuzování shody a evropské normy z článku 3 Směrnice č. 2001/95/EHS, je do českého právního řádu implementováno též do § 3 odstavců 2,3,4,5 zákona č. 102/2001 Sb. shodně se Směrnicí č. 2001/95/EHS.

3.2.1.1.4 POJEM NEBEZPEČNÝ VÝROBEK

Pojem „nebezpečný výrobek“ (viz. tato bakalářská práce kapitola č. 3.1.1.1.3) z článku 2 odstavce 3 Směrnice č. 2001/95/EHS bakalářská práce kapitola je implementován do § 3 odstavce 7 zákona č. 102/2001 Sb. shodně se Směrnicí č. 2001/95/EHS.

3.2.1.1.5 POJEM VÁŽNÉ RIZIKO

„Vážné riziko“ (viz. tato bakalářská práce kapitola č. 3.1.1.1.4) vymezené článkem 2 odstavcem 4 Směrnice č. 2001/95/EHS je implementováno do § 5 odstavce 9 zákona č. 102/2001 Sb. shodně se Směrnicí č. 2001/95/EHS.

3.2.1.1.6 POJEM ZPĚTNÉ PŘEVZETÍ

Pojem „zpětné převzetí“ (viz. tato bakalářská práce kapitola č. 3.1.1.1.5) z článku 2 odstavce 6 Směrnice č. 2001/95/EHS není do zákona č. 102/2001 Sb. implementován.

3.2.1.1.7 POJEM STAŽENÍ

Pojem „stažení“ (viz. tato bakalářská práce kapitola č. 3.1.1.1.6) z článku 2 odstavce 7 Směrnice č. 2001/95/EHS je implementován do § 5 odstavce 6 zákona č. 102/2001 Sb. shodně se Směrnicí č. 2001/95/EHS.

3.2.1.1.8 POJEM VÝROBCE A POVINNOSTI VÝROBCE

Z článku 2 odstavce 5 Směrnice č. 2001/95/EHS byl implementován pojem „výrobce“ (viz. tato bakalářská práce kapitola č. 3.1.1.1.7) do § 5 odstavce 1 zákona 102/2001 Sb., s tím rozdílem, pokud není výrobce usazen ve Společenství, je za výrobce považován zástupce výrobce jako osoba, kterou výrobce písemně pověřil k jednání za něj. Na místo toho Směrnice č. 2001/95/EHS uvádí, že pokud není výrobce usazen ve společenství je za výrobce považován zástupce výrobce. Zákon 102/2001 Sb., rovněž uvádí, že za výrobce je též považována každá osoba v dodavatelském řetězci, jejichž činnost má prokazatelný vliv na vlastnosti výrobku. Směrnice č. 2001/95/EHS naproti

tomu říká, že za výrobce jsou považovány další subjekty z oboru, pokud jejich činnosti *mohou mít vliv* na vlastnosti týkající se bezpečnosti výrobku.

Povinnosti výrobců (viz. tato bakalářská práce kapitola 3.1.1.1.2.1) jsou ve Směrnici č. 2001/95/EHS uvedeny v článku 3 odstavci 1 a v článku 5 odstavci 1, 3, 4. Do českého právního řádu jsou implementovány do § 5 odstavce 3, 5, 6, 7, 8 zákona č. 102/2001 Sb. shodně se Směrnicí č. 2001/95/EHS.

3.2.1.1.9 POJEM DISTRIBUTOR A POVINNOSTI DISTRIBUTORŮ

Pojem „distributor“ (viz. tato bakalářská práce kapitola 3.1.1.1.8) je vymezen ve Směrnici č. 2001/95/EHS v článku 2 odstavci 6 a do zákona 102/2001 Sb. je implementován do § 5 odstavce 2 a to shodně se směrnicí.

Povinnosti distributoru (viz. tato bakalářská práce kapitola 3.1.1.1.2.2) jsou vymezeny ve Směrnici č. 2001/95/EHS v článku 5 odstavcích 2,3,4. V našem právním řádu jsou provedeny v zákoně 102/2001 Sb. v § 5 odstavcích 7,8,10 s tím rozdílem, že zákon č. 102/2001 Sb. ukládá distributorům odlišně od Směrnice č. 2001/95/EHS navíc povinnost zorganizovat zpětné převzetí nebezpečných výrobků od spotřebitelů. Směrnice č. 2001/95/EHS tuto povinnost ukládá pouze výrobcům.

3.2.1.1.10 PRÁVA A POVINNOSTI ČLENSKÝCH STÁTŮ

Povinnosti členských (viz. tato bakalářská práce kapitola 3.1.1.1.2.4) států jsou ve Směrnici č. 2001/95/EHS uvedeny v Kapitole IV v článku 6, 7, 8, 9, 10 a Kapitole V článku 11 a 12. Článek 6, 8 je implementován v Zákoně č. 102/2001 Sb. v § 7, kde jdou vymezeny orgány dozoru nad trhem, a v § 10 kde jsou uvedeny zvláštní požadavky na bezpečnost dovážených výrobků, dále v § 11 kde jsou vymezeny úkoly a oprávnění celních orgánů a orgánů dozoru. Článek 7 Směrnice č. 2001/95/EHS je v zákoně č. 102/2001 Sb. řešen v § 8, kde jsou stanovena pravidla pro ukládání sankcí při porušování vnitrostátních předpisů. Článek 10 Směrnice č. 2001/95/EHS je implementován do § 9 zákona č. 102/2001 Sb. Článek 9 Směrnice č. 2001/95/EHS je implementován z části do § 6 a z části do ostatních paragrafů zákona č. 102/2001 Sb. zabývajících se povinnostmi členských států.

3.2.1.2 Implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 85/374/EHS zákonem č. 59/1998 Sb.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 85/374/EHS z 25. července 1985, o odpovědnosti za vadné výrobky, je do našeho právního řádu implementována zákonem č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku.

Účelem zákona č. 59/1998 Sb., je zajistit v souladu s právem Evropských společenství společné podmínky, normy a vztahy týkající se odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku.

3.2.1.2.1 Implementace provedení vymezených pojmů a povinností Směrnicí č. 85/374/EHS zákonem č. 59/1998 Sb.

3.2.1.2.1.1 *POJEM VÝROBEK*

Do § 3 zákona č. 59/1998 Sb. je implementován pojem výrobek (viz. tato bakalářská práce kapitola 3.1.1.2.1.1) z článku 2 Směrnice č. 85/374/EHS s tím rozdílem, že zákon č. 59/1998 Sb. uvádí, že za výrobek se ve smyslu zákona považuje jakákoliv movitá věc, která byla vyrobena, vytěžena nebo jinak získána bez ohledu na stupeň zpracování a je určena k uvedení na trh. Dále zákon č. 59/1998 Sb. uvádí, že výrobkem jsou rovněž součásti i příslušenství věci movité i nemovité. Naproti tomu Směrnice č. 85/374/EHS se omezuje pouze na formulaci, že výrobkem rozumějí pro účely směrnice všechny movité věci, také tehdy jsou-li zabudovány do jiné movité věci nebo do nemovitosti.

3.2.1.2.1.2 *POJEM VADA VÝROBKU*

Pojem „vada výrobku“ (viz. tato bakalářská práce kapitola 3.1.1.2.1.2) z článku 6 odstavce 1 Směrnice č. 84/374/EHS je implementován do zákona č. 59/1998 Sb. do § 4 odstavce 1 shodně se Směrnicí č. 2001/95/EHS. Poučka o tom, že výrobek se nepokládá za vadný jen z důvodu, že na trh byl následně uveden lepší výrobek je z článku 6 odstavce 2 Směrnice č. 84/374/EHS, implementována rovněž shodně do § 4 odstavce 2 zákona č. 59/1998 Sb.

3.2.1.2.1.3 *POJEM ŠKODA*

Pojem škoda (viz. tato bakalářská práce kapitola 3.1.1.2.1.3) vymezený v článku 9 Směrnice č. 85/374/EHS je do českého právního řádu implementován v zákoně č. 59/1998 Sb. do § 1 (část týkající se vymezení pojmu) a do § 6a (část týkající se vymezení prahové hodnoty poškození, způsobené vadným výrobkem).

Poučka o tom, že směrnice se netýká škod způsobených jadernými nehodami z článku 14 Směrnice č. 85/374/EHS je implementována do § 11 zákona č. 59/1998 Sb. shodně se směrnicí.

3.2.1.2.1.4 POJEM VÝROBCE

Pojem výrobce (viz. tato bakalářská práce kapitola 3.1.1.2.1.4) je z článku 3 Směrnice č. 85/374/EHS do § 2 zákona č. 59/1998 Sb. implementován to shodně se Směrnicí č. 85/374/EHS.

3.2.1.2.1.5 PRÁVA A POVINNOSTI VÝROBCE

Odpovědnost výrobce (viz. tato bakalářská práce kapitola 3.1.1.2.2.1) je ve Směrnici č. 85/374/EHS vymezena v článku 1. Do zákona č. 59/1998 Sb. je implementována do § 1 a to shodně s výše uvedenou směrnici.

Situace, kdy může být výrobce zproštěn odpovědnosti za vadný výrobek jsou ve Směrnici č. 85/374/EHS uvedeny v článku 7 a v článku 8 odstavci 2. V zákoně č. 59/1998 Sb. jsou tyto situace vymezeny v § 5 v odstavcích 1, 2 a 3 a to shodně s výše uvedenou Směrnicí č. 85/374/EHS.

Článek 5 Směrnice č. 85/374/EHS o společné odpovědnosti osob za vadu výrobku je implementován do § 7a zákona č. 59/1998 Sb. s tím rozdílem, že zákon č. 59/1998 Sb. zmiňuje společnou odpovědnost výrobců, kdežto Směrnice č. 85/374/EHS zmiňuje společnou odpovědnost osob.

3.2.1.2.1.6 PRÁVA A POVINNOSTI POŠKOZENÝCH OSOB

Práva a povinnosti poškozených osob jsou ve Směrnici č. 85/374/EHS vymezeny v článku 4 (od poškozené osoby se požaduje aby prokázala škodu, vadu a příčinnou souvislost mezi vadou a škodou). Toto je do zákona č. 59/1998 Sb. uvedeno v § 1 shodně se Směrnicí č. 85/374/EHS.

Zánik práva na náhrady škody pro poškozenou osobu je ve Směrnici č. 85/374/EHS uveden v článku 11. V zákoně č. 59/1998 Sb. je tato lhůta uvedena v § 9 a je ve shodě se Směrnicí č. 85/374/EHS.

4 Právní základ systému RAPEX v Evropské unii a České republice

4.1 Právní základ systému RAPEX v Evropské unii

4.1.1 Směrnice Evropské unie č. 2001/95/ES, o obecné bezpečnosti výrobků

Právním základem systému RAPEX tvoří Směrnice Evropské unie č. 2001/95/ES, o obecné bezpečnosti výrobků, ze dne 3. prosince 2001. Problematika systému RAPEX je v této směrnici vymezena v KAPITOLE V, která se zabývá výměnou informací a situacemi vyžadující rychlý zásah, v článku 12. Postupy pro použití systému RAPEX a pokyny pro oznámení jsou popsány v Příloze II Směrnice č. 2001/95/ES.

4.1.1.1 Článek 12 Směrnice 2001/95/ES

4.1.1.1.1 ČLÁNEK 12 Odstavec 1

Článek 12 odstavec 1 této směrnice uvádí, že pokud se členský stát rozhodne přijmout, doporučit nebo na základě povinné či dobrovolné dohody s výrobcí a distributory přijmout akce, kterými na svém území z důvodu vážného rizika zamezí případnému uvedení výrobku na trh nebo jeho používání, členský stát je povinen neprodleně toto nahlásit prostřednictvím systému RAPEX Komisi. Rovněž je povinen neprodleně uvědomit Komisi o změně nebo zrušení takového opatření nebo akce.

4.1.1.1.2 ČLÁNEK 12 Odstavec 2

Odstavec 2 článku 12 vymezuje povinnosti Komise po obdržení těchto oznámení členských států. Odstavec 2 uvádí, že Komise zkontroluje, zda oznámení vyhovuje článku 12 Směrnice 2001/95/ES a požadavkům na fungování systému RAPEX. Komise je dále předá ostatním členským státům, které Komisi neprodleně uvědomí o přijatých opatřeních.

4.1.1.1.3 ČLÁNEK 12 Odstavec 3

Odstavec 3 článku 12 odkazuje na přílohu II Směrnice č. 2001/95/ES, kde jsou stanoveny podrobné postupy pro použití systému RAPEX.

4.1.1.1.4 ČLÁNEK 12 Odstavec 4

V Odstavci 4 článku 2 je uvedeno, že přístup k systému RAPEX je otevřen kandidátským zemím, třetím zemím nebo mezinárodním organizacím v rámci dohod mezi Společenstvím a těmito zeměmi nebo mezinárodními organizacemi. Dále je zde uvedeno, že tyto dohody musí být založeny na vzájemnosti a musí obsahovat ustanovení o důvěrnosti odpovídajícím ustanovením používaným ve Společenství.

4.1.1.2 PŘÍLOHA II Směrnice 2001/95/ES

V Příloze II Směrnice 2001/95/ES jsou uvedeny postupy pro použití systému RAPEX a pokyny pro oznámení výskytu nebezpečného výrobku.

Podle odstavce 1 Přílohy II se systém RAPEX vztahuje na výrobky definované v článku 2 písm. a), které představují riziko pro zdraví a bezpečnost spotřebitelů. Léčivé přípravky jsou vyňaty z oblasti působnosti systému RAPEX.

Odstavec 2 vymezuje zaměření systému RAPEX. Systém je zaměřen zejména na rychlou výměnu informací v případě vážného rizika.

Odstavec 3 Směrnice 2001/95/ES vymezuje informace, které musí členské státy poskytnout v případě oznámení o výskytu nebezpečného výrobku. Jedná se o informace umožňující identifikaci výrobku, popis rizik včetně výsledků všech zkoušek a analýz a jejich závěrů, dále povahu a trvání přijatých nebo rozhodnutých opatření a informace o dodavatelských řetězcích a distribuci výrobku, zejména o zemích určení. V odstavci 3 Přílohy II je dále uvedeno, že pro předání těchto informací musí být použit jednotný formulář určený k hlášení těchto informací. Tyto oznámení musí být v souladu s Článkem 11 nebo Článkem 12 Směrnice 2001/95/ES.

Další povinnosti členských zemí jsou v Příloze II Směrnice 2001/95/ES uvedeny v odstavcích 4, 6, 7 a 10.

Odstavec 4 uvádí, že pokud členský stát oznámil Komisi informaci o vážném riziku a dosud nepřijal žádná opatření, je povinen Komisi do 45 dnů informovat, zda tuto informaci potvrzuje nebo mění.

Odstavec 6 uvádí, že po obdržení oznámení jsou členské státy nejpozději ve lhůtě uvedené v bodě 8 informací, zda byl výrobek uveden na trh na jejich území, dále jaká opatření mohou ohledně daného výrobku přijmout, přičemž uvedou důvody, které je opravňují k jejich rozhodnutí, dále musí poskytnout dodatečné informace, které o dotyčném riziku získaly, včetně výsledků zkoušek nebo analýz.

Podle odstavce 7 pak členské státy musí oznámit Komisi o všech změnách týkajících se příslušných akcí a opatření, popřípadě informace o jejich zrušení. Odstavec 10 pak uvádí, že za poskytnuté informace nese odpovědnost oznamující členský stát.

Práva a povinnosti komise jsou vymezeny v odstavcích 5, 8, 9 a 11 Přílohy II Směrnice 2001/95/ES.

Odstavec 5 dává Komisi za povinnost v co nejkratším možném čase ověřit shodu informací, které obdrželi prostřednictvím systému RAPEX. Pokud Komise usoudí, že je to nezbytné, může Komise provést vlastní šetření.

Komise má dále podle odstavce 8 za povinnost vypracovat a pravidelně aktualizovat pokyny pro řízení systému RAPEX Komisi a členskými státy a dále pak podle odstavce 11 musí zajistit řádné fungování systému, zejména třídění a registrace oznámení podle stupně naléhavosti.

4.2 Právní základ systému RAPEX v České republice

4.2.1 Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů

Problematika systému RAPEX je v zákoně č. 102/2001 Sb. řešena v § 9, který je věnován oznamovací povinnosti nebezpečných výrobků.

Odstavec 1 § 9 uvádí, že orgány dozoru jsou povinny oznámit výskyt nebezpečného nepotravinářského výrobku Ministerstvu průmyslu a obchodu. Ministerstvo je odpovědné za zajištění systému RAPEX.

Odstavec 2 § 9 zákona č. 102/2001 Sb. dále uvádí povinnosti Ministerstva průmyslu a obchodu informovat Komisi o riziku plynoucího z nebezpečného nepotravinářského výrobku, pokud by riziko mohlo přesáhnout území České republiky.

Další povinnost Ministerstva průmyslu a obchodu je popsána v odstavci 3 v § 9 . Pokud ministerstvo obdrží od Komise rozhodnutí o výskytu nebezpečného nepotravinářského výrobku mimo území České republiky, avšak v rámci Evropské unie, je ministerstvo povinno bez zbytečného odkladu oznámit toto orgánům dozoru, který ve lhůtě do 20 kalendářních dnů zakáže uvedení výrobku na trh nebo do oběhu nebo nařídí stažení takového výrobku, pokud v rozhodnutí Komise není stanovena odlišná lhůta.

Vláda má za povinnost podle odstavce 4 § 9 zajistit fungování systému RAPEX a stanovit svým nařízením postupy, obsah a formu informace o výskytu nebezpečných nepotravinářských výrobků.

Toto ustanovení se podle odstavce 5 § 9 nevztahuje na léčiva a na oznamování nežádoucích příhod zdravotnických prostředků podle zvláštních právních předpisů.

4.2.2 Nařízení vlády č. 396/2004 Sb., o postupech, obsahu a formě informace o výskytu nebezpečných nepotravinářských výrobků

V § 1 jsou popsány základní ustanovení, kde se uvádí, že orgány dozoru oznamují Ministerstvu průmyslu a obchodu prostřednictvím pouze jednoho kontaktního místa informace o výskytu nebezpečného nepotravinářského výrobku, bez zbytečného odkladu, nejpozději však ve lhůtách stanovených v příloze č. 1 nařízení vlády č. 396/2004 Sb. Lhůty podle nařízení vlády č. 396/2004 Sb. jsou uvedeny v příloze.

V § 2 odstavci 1 je uvedeno, že oznámení podle § 1 oznamují orgány dozoru písemně na formulářích uvedených v přílohách č. 2 až 4 k tomuto nařízení.

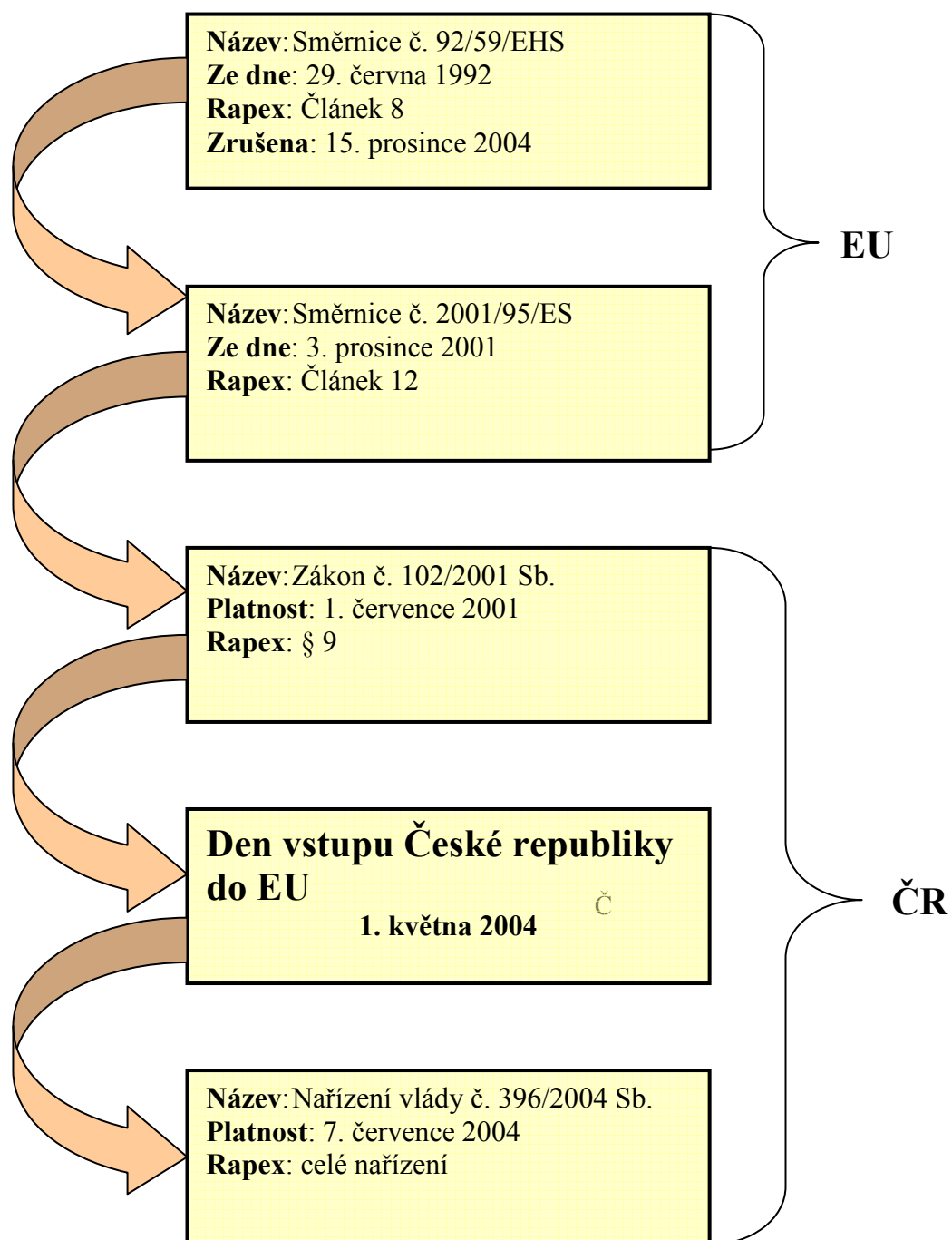
Použití jednotlivých formulářů je uvedeno v odstavcích 2, 3 a 4. Formulář uvedený v příloze 2 použijí orgány dozoru pro oznámení opatření uloženého v případě zjištěného vážného rizika přesahujícího území České republiky a dále pro oznámení opatření uloženého v případě, kdy nebylo zjištěno vážné riziko přesahující území České republiky, ale uložené opatření omezuje uvádění výrobků na trh nebo do oběhu.

Formulář v příloze č. 3 slouží k oznámení opatření, uloženého v případě zjištění vážného rizika přesahujícího území České republiky, jedná-li se o hračky.

Formulář uvedený v příloze č. 4 použijí orgány dozoru pro oznámení informací zjištěných v souvislosti s reakcí České republiky na oznámení jiného členského státu.

Všechny výše zmíněné formuláře jsou k dispozici v příloze bakalářské práce.

4.3 Časový vývoj zajištění fungování systému RAPEX v České republice

5 Systém RAPEX v praxi

5.1 Co je systém RAPEX a k čemu slouží?

Systém RAPEX je informační systém pro rychlou výměnu informací o nebezpečných spotřebitelských výrobcích na vnitřním trhu Evropské unie. Systém RAPEX je určen k oznamování nepotravinářských nebezpečných výrobků a netýká se farmaceutických výrobků.

Tento systém vznikl v roce 1984 a již 24 let slouží jako nástroj prevence zdravotních rizik s cílem včas informovat občany Evropské unie o nebezpečných nepotravinářských produktech na vnitřním trhu Evropské unie. Systém RAPEX funguje v České republice od jejího vstupu do Evropské unie⁵ a kontaktním místem je Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Pokud je na trhu některého členského státu zachycen výrobek ohrožující zdraví a bezpečnost spotřebitelů, je tento výrobek nahlášen orgány daného státu do ústředí systému RAPEX. Po prozkoumání informací je varování prostřednictvím systému RAPEX předáno ostatním členským státům, které pak přijmou opatření umožňující omezení prodeje nebo stažení nebezpečného výrobku z trhu.

V pravidelných týdenních hlášeníh ze systému RAPEX je vždy uveden název nebezpečného výrobku, značka výrobku, typ a číslo modelu, dále pak země, která nebezpečný výrobek nahlásila a země původu výrobku, druh a popis nebezpečí plynoucího z užívání výrobku a opatření přijatá ohlašující zemí. U některých výrobků je k dispozici i fotografie pro lepší identifikaci.

Pravidelná hlášení o nebezpečných výrobcích ze systému RAPEX lze sledovat na originálních webových stránkách Evropské komise⁶ nebo na stránkách Sdružení obrany spotřebitelů⁷, kde jsou tyto informace přeloženy do českého jazyka.

⁵ Tj. od 1. května 2004

⁶ http://ec.europa.eu/consumers/dyna/rapex/rapex_archives_en.cfm

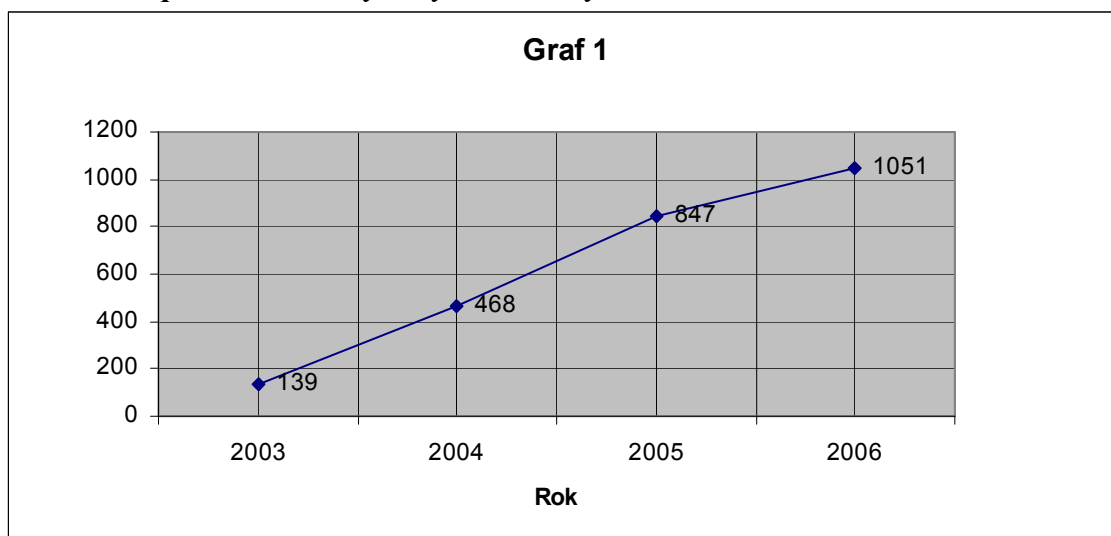
⁷ <http://www.spotrebitele.info/rapex.php>

5.2 Statistiky o nebezpečných výrobcích nahlášených systémem RAPEX

5.2.1 Statistika počtu nahlášených výrobků v Evropské unii

Počet nebezpečných výrobků nahlášených do systému RAPEX rok od roku roste. Jak je vidět na Grafu 1 v roce 2003 bylo v EU prostřednictvím RAPEXU nahlášeno 139 výrobků, v roce 2004 464 výrobku, v roce 2005 847 výrobků a v roce 2006 to bylo již 1042 nebezpečných výrobků⁸. Počet výrobků nahlášených v roce 2007 nejsou na stránkách Evropské komise bohužel dosud k dispozici, ale vzhledem k trvale rostoucímu trendu z předchozích let lze předpokládat, že počet nahlášených výrobků nadále poroste.

Graf 1 Růst počtu nahlášených výrobků do systému RAPEX v letech 2003-2006

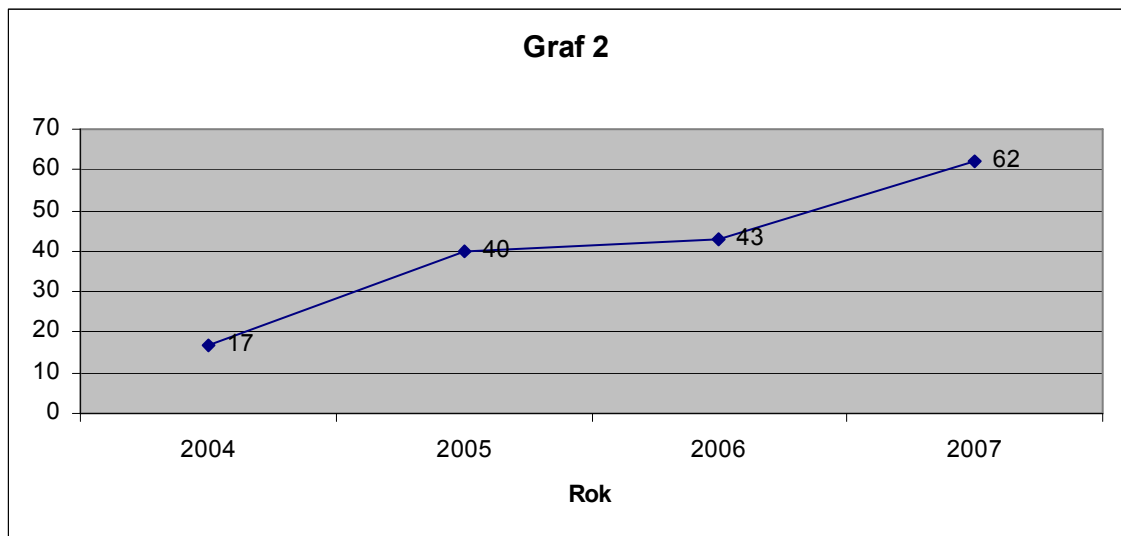
⁸ http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/stats_reports_en.htm_2008_04_06 10:28

5.2.2 Statistika počtu nahlášených výrobků Českou republikou

System RAPEX funguje v České republice od roku 2004. Česká republika svými hlášenými o nebezpečných výrobcích aktivně přispívá k fungování systému RAPEX. Počet nahlášených výrobků do systému RAPEX Českou republikou je zobrazen na Grafu 2.

V roce 2007 nahlásila Česká obchodní inspekce 35 výrobků, a to 11 dětských kočárků, dále hračky, elektrické výrobky jako jsou lampy, konvice, dekorační el. předměty; Státní zdravotní ústav předložil oznámení o 27 výrobcích, které obsahují ftaláty, z toho 17 výrobků jako přebalovací podložky, bryndáky, pláštěnky a 10 hraček pro děti do 3 let, většinou nafukovacích výrobků z plastů⁹.

Graf 2 Počet nahlášených výrobků do systému RAPEX Českou republikou

⁹ http://www.mpo.cz/dokument40331.html_2008_04_06 11:32

5.2.3 Statistika nahlášených výrobků podle ohlašující země z roku 2006

Ze statistik¹⁰ z roku 2006 vyplývá, že 60% všech oznámení pochází z pěti nejaktivnějších zemí. Nejvíce oznámení v roce 2006 poskytlo Německo (144 oznámení), dále Maďarsko (140 oznámení), Řecko (98 oznámení), Velká Británie (92 oznámení) a Španělsko (79 oznámení).

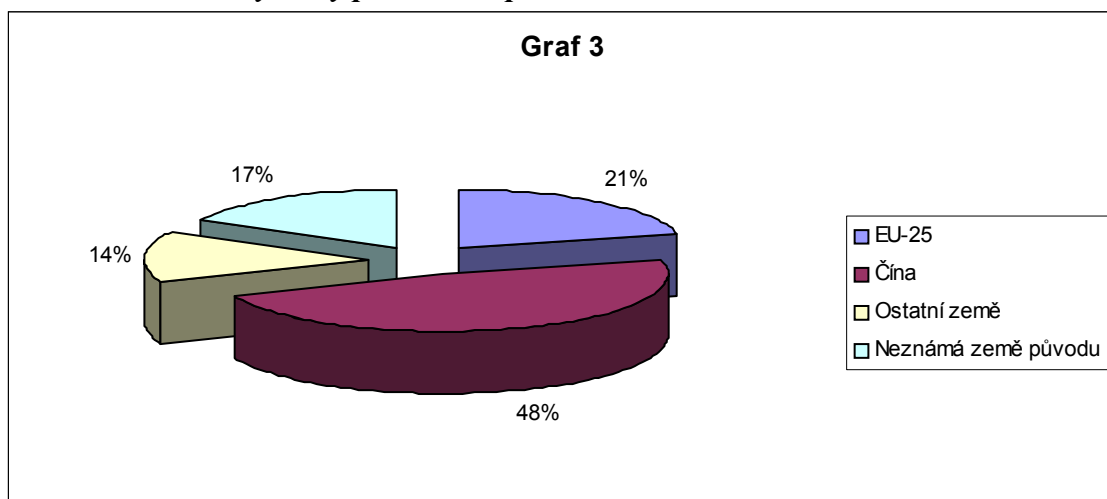
Z celkového počtu oznámení v roce 2006 nahlásila Česká republika 5% těchto oznámení, čímž se řadí na solidní sedmé místo v žebříčku ohlašujících zemí spolu se Slovenskem a Finskem.

5.2.4 Statistika nahlášených výrobků podle země původu z roku 2006

Největším dovozcem na trh Evropské unie je Čína, z které také tradičně pochází nejvíce nebezpečných výrobků. V roce 2006 tvořily výrobky z Číny celých 48 % nahlášených výrobků (440 výrobků). 25% tvoří nebezpečné výrobky pocházející z Evropské unie. Výrobky u kterých není známa země původu tvoří 17% všech nahlášených výrobků. Výrobky z ostatních zemí zaujímají 14%. Tyto informace jsou graficky znázorněny na Grafu 3.

Mezi státy Evropské unie pochází nejvíce nebezpečných výrobků z Německa, Itálie a Spojeného království. Z České republiky pocházely v roce 2006 pouze 4 výrobky.

Graf 3 Nahlášené výrobky podle země původu za rok 2006

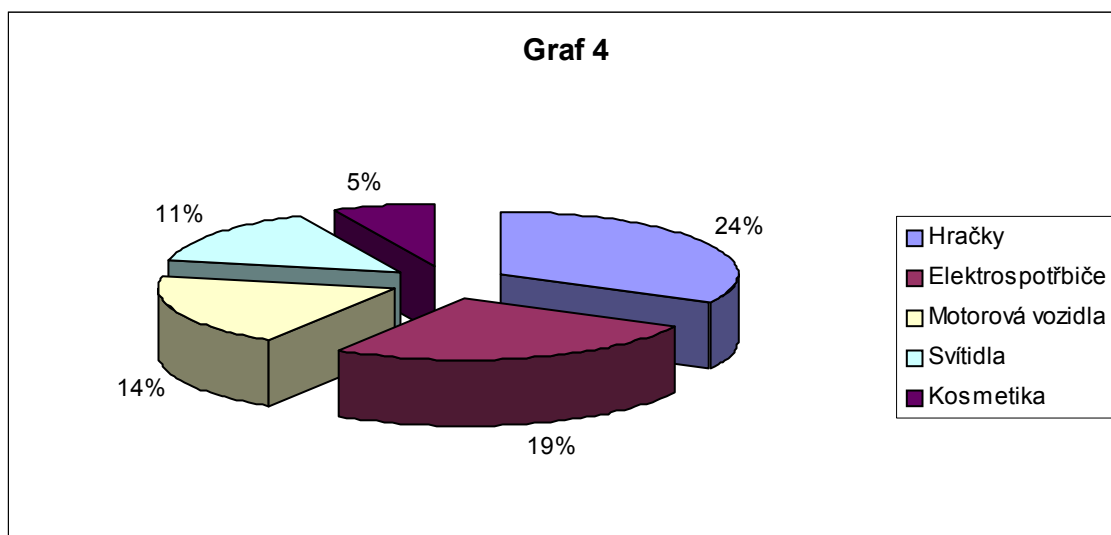
¹⁰ http://ec.europa.eu/consumers/reports/report_rapex_06_en.pdf 2008_04_06 17:32

5.2.5 Statistika počtu nahlášených výrobků podle druhu výrobků v roce 2006

Hračky, elektrospotřebiče a motorová vozidla spolu tvořily v roce 2006 víc než polovinu oznámení. Toto se oproti předcházejícímu roku nezměnilo. Hlavní rozdíl spočívá v tom, že nejčastěji oznamovanou kategorií výrobků se poprvé namísto elektrospotřebičů staly hračky.

Jak vyplývá ze statistik¹¹ hračky tvořily 24% všech oznámení, 19% oznámení se týkalo elektrospotřebičů, motorová vozidla tvořily 14% oznámení, 11% oznámení tvořily svítidla a 5% oznámení se týkalo kosmetických výrobků viz. Graf 4.

Graf 4 Nahlášené výrobky podle druhu v roce 2006

¹¹ http://ec.europa.eu/consumers/reports/report_rapex_06_en.pdf_2008_04_06 12:33

5.3 Anketa zkoumající znalosti veřejnosti o systému RAPEX

5.3.1 Informace o zadání ankety a o anketních otázkách

Anketa obsahuje celkem 11 otázek. Otázky bychom mohli rozdělit do čtyř základních skupin. První skupina otázek se týkala systému RAPEX a znalostí, které lidé o tomto systému mají. Druhá skupina otázek byla zaměřena na kritéria podle kterých si lidé při nákupu vybírají výrobky. Jak už bylo řečeno, největší podíl nebezpečných výrobků tvoří výrobky z Číny, proto je zde zařazena i otázka, zda respondenty zajímá země původu výrobků. Třetí skupina otázek zkoumá zda lidé sledují internetové stránky zaměřené na ochranu spotřebitele a jestli nakupují časopis pro spotřebitele. Poslední 3 otázky se týkají pohlaví, věku a vzdělání respondentů a slouží ke zpracování výsledků ankety.

Na anketu odpovědělo celkem 61 respondentů různého pohlaví, věku a vzdělání. Anketa byla rozesílána pomocí emailu. Podoba dotazníku je k dispozici v příloze.

5.3.2 Prezentace výsledků ankety a její rozbor

5.3.2.1 Výsledky a rozbor první skupiny otázek

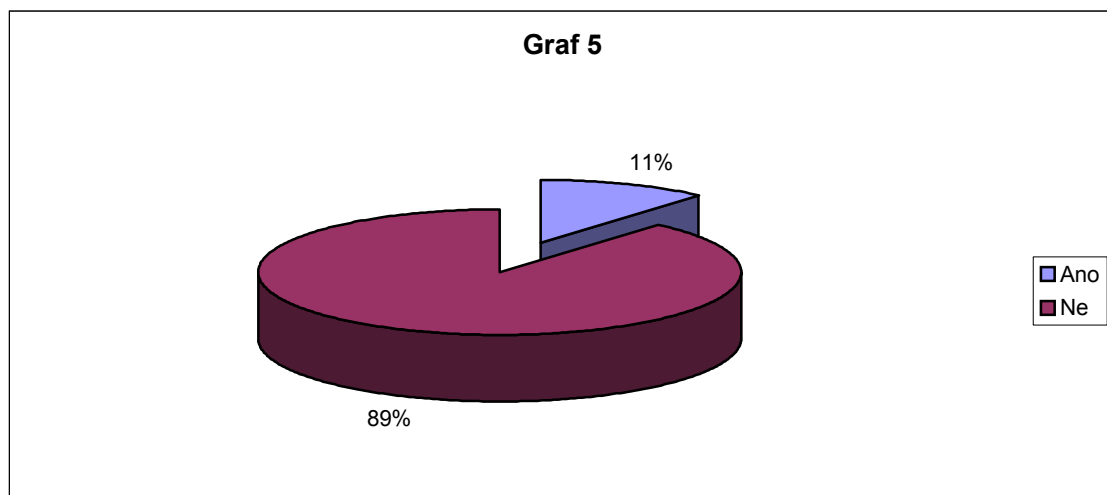
Na otázku „Slyšeli jste už někdy o systému RAPEX?“ odpovědělo 7 respondentů „ano“ a 54 respondentů „ne“. Tato skutečnost je graficky znázorněna na Grafu 5. Jak z tohoto grafu vyplývá, o tomto systému slyšelo pouhých 11% respondentů.

Na otázku číslo 2 „Víte k čemu systém RAPEX slouží“ odpovídali pouze respondenti, kteří na otázku č. 1 odpověděli „ano“. Všech 7 těchto respondentů odpovědělo „ano“ i na otázku č. 2.

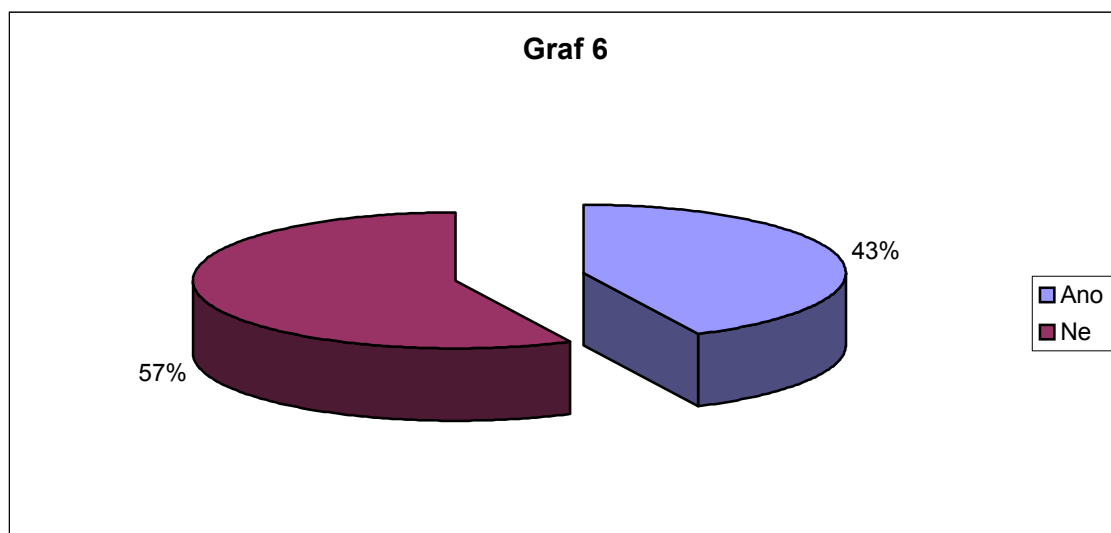
Mezi respondenty, kteří věděli k čemu systém RAPEX slouží, převládaly vysokoškolsky vzdělané ženy ve věku mezi 20 a 30 lety.

Ze 7 respondentů věděli pouze 3 lidé také to, kde by hledali výpis ze systému RAPEX. Ostatní 4 sice o systému RAPEX slyšely, ví k čemu slouží ale nevěděli, kde by výpis ze systému hledali. Toto je zachyceno na Grafu 6. To znamená, že celých 95% všech dotazovaných respondentů nemůže systém RAPEX využívat, jelikož neví, kde výpis ze systému hledat.

Graf 5 „Slyšeli jste už někdy o systému RAPEX?“

Graf 6 „Víte kde byste hledali výpis ze systému RAPEX?“

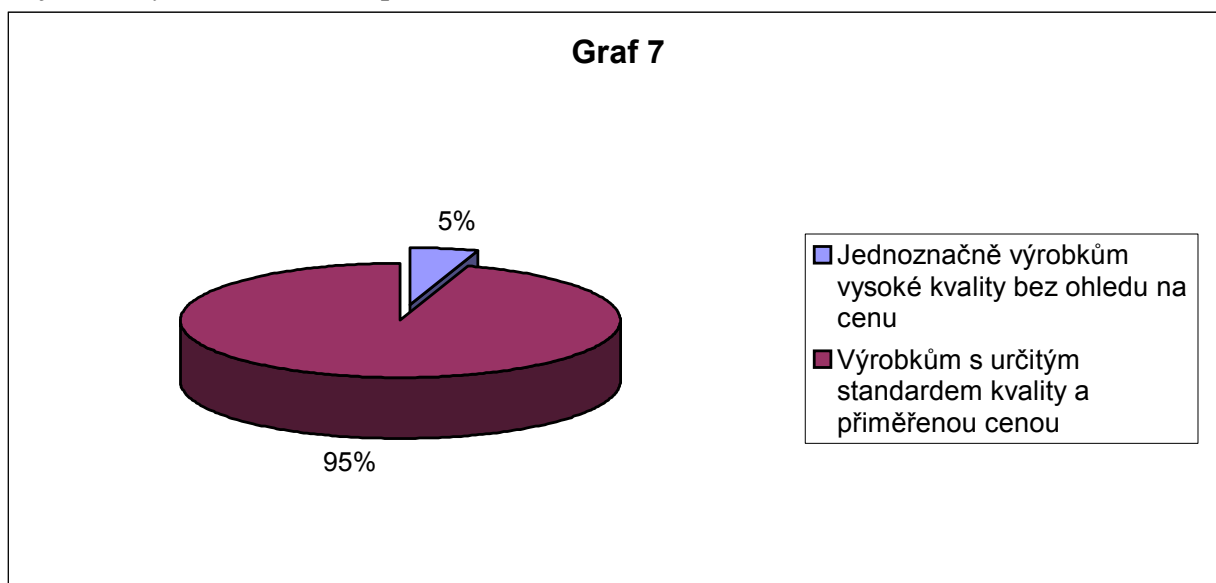
5.3.2.2 Výsledky a rozbor druhé skupiny otázek

Z ankety vyplývá, že drtivá většina respondentů (celých 95%) dává přednost výrobkům s určitým standardem kvality a přiměřenou cenou. Naopak levnějším výrobkům s nižší kvalitou nedává přednost ani jediný respondent. Výrobky vysoké kvality bez ohledu na cenu vyhledává 5% respondentů. Tyto skutečnosti jsou zachyceny na Grafu 7.

Značka nakupovaných výrobků zajímá celých 85% respondentů, země původu nakupovaného výrobku zajímá 57% všech respondentů . Značku i zemi původu sleduje při nákupu výrobků 51% procent respondentů.

Je tedy zřejmé, že lidé přikládají velkou váhu hlavně značce výrobku, méně se už zajímají z které země výrobek pochází. Problémem však je, že ani světoznámá značka nezaručuje vždy kvalitu a bezpečnost výrobků. Příkladem je velice oblíbená značka dětských hraček Mattel, jejíž výrobky se již několikrát objevily v hlášeních systému RAPEX.

Graf 7 „Při výběru zboží dáváte přednost:“

5.3.2.3 Výsledky a rozbor třetí skupiny otázek

Z výsledků ankety vyplynulo, že časopis zabývající se ochranou spotřebitelů nakupuje pouze jediný respondent. Konkrétně se jedná o časopis Test. Internetové stránky zabývající se ochranou spotřebitelů navštěvuje 5 respondentů. Jedná se především o webové stránky Sdružení obrany spotřebitelů a internetové stránky www.qmagazin.cz.

Z výsledků je zřejmé, že internetové stránky ani časopisy zabývající se ochranou spotřebitelů nejsou mezi lidmi příliš populární.

6 Poznatky a vyhodnocení

6.1 Příliv nebezpečných výrobků z Číny

Jak vyplynulo z analýzy průběžných statistik z hlášení systému RAPEX, bezkonkurenčně nejvíce nebezpečných výrobků na vnitřním trhu Evropské unie pochází z Číny.

Pozice Číny v mezinárodním obchodě dynamicky roste a stává se jedním z největších dodavatelů spotřebitelského zboží na evropské i světové trhy. V této souvislosti podepsala Evropská unie v roce 2006 s Čínou Memorandum, na jehož základě byla založena lepší spolupráce mezi oběma stranami hlavně v otázkách bezpečnosti spotřebitelských výrobků.

Účinnost tohoto memoranda se ukáže až v následujících letech, které ukáží, zda byly kroky podniknuté v ochraně evropských trhů před nekvalitními výrobky z Číny účinné, a zdá se počet čínských výrobků v hlášeních systému RAPEX snížil.

Velkým problémem jsou především nekvalitní hračky, kterých Čína produkuje opravdu velké množství. Navíc jsou značeny písmeny CE (China Export), které si spotřebitele mohou vyložit jako značku CE, což je evropské logo informující, že výrobek splňuje bezpečnostní normy. Písmena mají stejný desing, liší se pouze vzdáleností jednotlivých písmen a běžný spotřebitel tak může obě značky snadno zaměnit.

Jelikož je Čína členem WTO, není jednoduché jakkoli omezit dovoz výrobků z této země. Evropská unie by se však měla snažit nějakým způsobem omezit alespoň dovoz hraček, dokud se situace se značením uspokojivě nevyřeší.

6.2 Přehlednost systému RAPEX a jak systém více zpřístupnit spotřebitelům

Jak bylo řečeno v kapitole 5, pravidelný týdenní výpis ze systému RAPEX lze nalézt na internetových stránkách Evropské komise nebo v českém jazyce na stránkách Sdružení obrany spotřebitelů.

V těchto týdenních výpisech však u některých výrobků chybí fotografie, značka výrobku či typ a číslo modelu výrobku. To v některých případech může takřka znemožnit identifikaci výrobku a varování tak ztrácí na účinnosti.

Dalším nedostatkem výpisů ze systému RAPEX je špatná orientace mezi hlášenými výrobky. Výrobky nejsou seřazeny podle kategorií výrobků, případně podle druhu nebezpečí, které mohou výrobky způsobit. Uživatel si nemůže zobrazit pouze některé kategorie výrobků, např. pouze hračky.

Řešením by mohlo být převést výpisy ze systému RAPEX do podoby databáze, kde by bylo možno zadat kritéria pro vyhledávání mezi výrobky. Například maminky s malými dětmi by zajímaly především nebezpečné hračky popřípadě kosmetika. Obchodník s ojetými automobily by pro zobrazení zvolil kategorii motorová vozidla atd.

Další možností jak zpřístupnit systém RAPEX uživatelům, by byla možnost nechat si zasílat pravidelná hlášení (popřípadě pouze zvolenou kategorii výrobků) na osobní emailovou adresu. Spotřebitel by tak byl včas a jednoduše informován o všech nebezpečných výrobcích.

Přínosem by byla i možnost vyhledat výrobky podle klíčových slov.

Tyto inovace by pomohli spotřebitelům lépe se orientovat mezi hlášenými výrobky, zpřístupnit systém široké veřejnosti a pomoci jim rychle a jednoduše nalézt výrobky, které by je mohly potenciálně ohrozit.

6.3 Problematika informovanosti veřejnosti o systému RAPEX

Jak vyplynulo z výsledků ankety zabývající se znalostmi veřejnosti o systému RAPEX, informovanost veřejnosti o tomto systému je velice malá. Příčin může být hned několik.

První příčinou může být nezájem společnosti o problematiku ochrany spotřebitele. Tento fakt by naznačovala i velice malá popularita časopisů a internetových stránek zabývajících se touto problematikou.

Druhou příčinou nízké informovanosti veřejnosti o systému RAPEX může být jeho nedostatečná prezentace ze strany Evropské unie a státních orgánů. Lidé zkrátka o tomto systému nevědí, jelikož je nikdo o tomto systému neinformoval. Nevím, jaká situace je v ostatních členských zemích, ale v České republice jsem nezaznamenala žádnou snahu informovat veřejnost o existenci systému, který monitoruje nebezpečné výrobky na trhu Evropské unie a o možnosti sledovat seznamy těchto nebezpečných výrobků na internetu.

Jádro problému informovanosti veřejnosti o systému RAPEX tkví pravděpodobně v kombinaci obou výše zmíněných příčin. První příčina souvisí především s vědomím lidí a lze ji jen těžko ovlivnit. Avšak problém nedostatečné prezentace systému veřejnosti lze vyřešit osvětovou kampaní, která by systém dostala do podvědomí lidí a tím zvýšila i jeho využití pro spotřebitele.

7 Závěr

Celá problematika ochrany spotřebitele je a bude vždy velice důležitá, ba co víc její důležitost bude stále růst s růstem globalizace. S otevíráním trhů a rušením dovozních bariér bude stále těžší monitorovat a kontrolovat kvalitu a složení výrobků dovážených jak do České republiky, tak na trh Evropské unie.

Existence a fungování systému RAPEX je jistě krok správným směrem ke zvýšení bezpečnosti spotřebitelů na vnitřním trhu Evropské unie. Každoroční růst počtu nahlášených výrobků naznačuje, že kontrolní orgány odvádějí svou práci poctivě, a díky systému RAPEX výsledky jejich práce chrání občany po celém Evropském společenství.

Nedostatkem systému RAPEX je však jeho malá variabilita, nemožnost zobrazit pouze některé kategorie výrobků, nemožnost hledat výrobky podle klíčových slov či nechat si výpisy ze systému RAPEX zasílat na emailovou adresu.

Dalším problémem je velice nízká informovanost veřejnosti o systému RAPEX. Z ankety vyplynulo, že naprostá většina veřejnosti o systému RAPEX nikdy neslyšela, ani neví kde výpis ze systému RAPEX hledat. V tom vidím velký problém. Pokud lidé o systému nevědí, těžko ho mohou využívat. Systém RAPEX tak nemůže plně využít svůj potenciál v ochraně spotřebitelů.

Proto navrhuji převést systém RAPEX do podoby databáze nebezpečných výrobků, kde by bylo možno hledat výrobky podle kategorií, klíčových slov, čárových kódů atd. U každého výrobku by měla být fotografie, nejlépe z více úhlů pro přesnou identifikaci výrobku. Dále poskytnou spotřebitelům možnost nechat si zasílat výpis nebezpečných výrobků na emailovou adresu.

Dále navrhuji zorganizovat informační kampaň týkající se systému RAPEX. Posláním této kampaně by bylo informovat veřejnost o systému RAPEX, zejména k čemu systém slouží, kde mohou naléznout výpis ze systému RAPEX a v čem jim může být systém RAPEX prospěšný. Kampaň by měla být zpracována takovou formou, aby oslovila co nejširší veřejnost a dostala tak systém RAPEX do podvědomí lidí.

Věřím, že osvětová kampaň spolu s navrhovanými inovacemi systému zpřístupní systém RAPEX široké veřejnosti a potenciál systému RAPEX v ochraně spotřebitelů tak bude lépe využit.

8 Seznam literatury

BARTÁK, K. *Průvodce Evropskou unií*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2000

BOGUSZAK, J., GERLOCH, A., a ČAPEK, J. *Teorie práva*. Praha: ASPI, a. s. 2004

DUPAL, L., MICHALOVÁ, I. a NOVÁK, K. *Rádce spotřebitele, rizika při nákupu zboží*. Brno: CP Books, a. s., 2005

DUPAL, L., NOVÁK, K. a SLOSSBERGER, O. *Rádce spotřebitele, uzavíráme spotřebitelské smlouvy*. Brno: CP Books, a. s., 2005

HOROVÁ, O. *Ochrana spotřebitele*. Praha: Oeconomika, 2002

HOROVÁ, O. *Ochrana spotřebitele po vstupu do Evropské unie*. Praha: Oeconomika, 2006

HULVA, T. *Právo ochrany spotřebitele pro neprávnik*. Praha: ASPI, a. s., 2006

PLECITÝ, V., VRABEC, J. a SALAČ, J. *Základy občanského práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2007

SDRUŽENÍ OBRANY SPOTŘEBITELŮ ČR. *Ochrana spotřebitele v Česko republice a Evropské unii*. Praha: ENTRE, s. r. o., 2001

ŠVESTKA, J., JEHLIČKA, O. a KRATOCHVÍL, M. *Právní ochrana spotřebitele v České republice*. Praha: C. H. Beck, 1999

ZÁKON č. 102/ 2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků

ZÁKON č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

ZÁKON č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky

ZÁKON č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku

SMĚRNICE EVROPSKÉ UNIE č. 2001/95/ES, o obecné bezpečnosti výrobků

SMĚRNICE EVROPSKÉ UNIE č. 85/374/EHS, o sblížení právních a správních předpisů členských států týkající se odpovědnosti za vadné výrobky

SMĚRNICE EVROPSKÉ UNIE č. 92/59/EHS, o všeobecné bezpečnosti výrobků

NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 396/2004 Sb., o postupech, obsahu a formě informace o výskytu nebezpečných nepotravinářských výrobků

<http://www.edotace.cz/1/1890/50238/clanek/spotrebitele-komise-vydava-vyrocnizpravu-za-rok-2006-o-nebezpecnych-spotrebnich-vyrobcich/>

<http://www.evropskenoviny.cz/clanek.php?id=568>

<http://www.qmagazin.cz/nebezpecne-vyroby/rapex-hlasi-stale-vice-rizikovyh-vyroby.html>

<http://www.euroskop.cz/20132660/clanek-zpravodajstvi/>

<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/kvalita-jakost/informace-o-systemu-rapex/1000513/43037/>

<http://zpravodajstvi.ecn.cz/index.stm?x=2037909>

http://www.denik.cz/moje_penize/rapex20070708.html

http://www.khsova.cz/obcanum/clanky_rapex.php

<http://www.dtest.cz/index.php?action=2&pclanky=3&pclanekid=240&pkategorieid=111>

<http://www.spotrebitele.info/rapex.php>

<http://www.mpo.cz/dokument40331.html>

http://ec.europa.eu/consumers/reports/report_rapex_06_en.pdf

9 Přílohy

Anketa k systému RAPEX

(vyplňte prosím podle následujících instrukcí a odešlete v příloze na adresu lucie.hrebackova@post.cz)

1. Slyšeli jste už někdy o systému RAPEX? _____

Ano

Ne

2. Pokud ano, víte k čemu systém RAPEX slouží? _____

Ano

Ne

3. Pokud ano, víte kde byste hledali výpis ze systému RAPEX? _____

Ano

Ne

4. Při výběru zboží dáváte přednost: _____

Levnějším výrobkům s nižší kvalitou

Jednoznačně výrobkům vysoké kvality bez ohledu na cenu

Výrobkům s určitým standardem kvality a přiměřenou cenou

5. Zajímá Vás značka nakupovaného výrobku? _____

Ano

Ne

6. Zajímá Vás země původu nakupovaného zboží? _____

Ano

Ne

7. Nakupujete časopis, který se zabývá ochranou spotřebitelů? _____

Ne

Ano

Uveďte jaký: _____

8. Navštěvujete internetové stránky, které se věnují ochraně spotřebitelů? _____

Ne

Ano

Uveďte jaké: _____

9. Zadejte své pohlaví _____

Žena

Muž

10. Zadejte svůj věk _____

15-20 let

21-30 let

31-40 let

41-50 let

50-60 let

60 a více let

11. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání _____

Základní

Střední

Střední s maturitou

Vysoké, vyšší odborné a vyšší

Děkuji za vyplnění formuláře.

Lucie Hřebačková

Lhůty pro oznamování informací orgány dozoru

Oznámení o uložení opatření v případě, že zjištěné riziko je tak závažného charakteru, že vyžaduje okamžitou reakci na toto oznámení ze strany ostatních členských států Evropské unie.	Bez zbytečného odkladu nejpozději však do 2 dnů ode dne uložení opatření.
Oznámení o uložení opatření vztahujícímu se k vážnému riziku přesahujícímu území České republiky: - uložené dozorovým orgánem nebo - přijatém výrobcem nebo distributorem podle § 5 odst. 8 a 9 zákona. ⁴⁾	Bez zbytečného odkladu nejpozději však do 8 dnů ode dne uložení opatření.
Oznámení o uložení opatření omezujících uvedení výrobku na trh nebo oběh výrobku v případě, že zjištěné riziko není hodnoceno jako vážné.	Bez zbytečného odkladu nejpozději však do 13 dnů od uložení opatření.
Oznámení o uložení opatření v případě, že riziko nebezpečnosti nepotravinářského výrobku nepřesahuje území České republiky, jestliže však dozorové orgány považují zjištěné skutečnosti za prospěšné z hlediska využití jinými členskými státy Evropské unie.	Bez zbytečného odkladu nejpozději však do 8 dnů ode dne uložení opatření.
Oznámení změny skutečností vztahujících se k pravomocnosti či délce trvání uloženého opatření	Bez zbytečného odkladu nejpozději však do 3 dnů ode dne změny.
Oznámení výsledku šetření provedeného na základě reakce na oznámení jiného členského státu vyžadujícího okamžitou reakci.	Bez zbytečného odkladu nejpozději však do 18 dnů ode dne, kdy bylo orgánu dozoru z ministerstva doručeno oznámení.
Oznámení výsledku šetření provedeného na základě reakce na oznámení jiného členského státu nevyžadujícího okamžitou reakci.	Bez zbytečného odkladu nejpozději však do 40 dnů ode dne, kdy bylo orgánu dozoru z ministerstva doručeno oznámení.
Oznámení informací dle požadavku Komise Evropských společenství vztahujících se k výrobku vyrobenému nebo poprvé uvedenému na trh v ČR.	Bez zbytečného odkladu nejpozději však do 11 dnů ode dne, kdy byl orgánu dozoru z ministerstva doručen požadavek Komise Evropských společenství.

Oznámení potvrzující nebo měnící informace již poskytnuté před přijetím rozhodnutí o opatření.	Bez zbytečného odkladu nejpozději však do 40 dnů ode dne, kdy byly informace oznámeny.
Oznámení informací o vážných rizicích, ⁴⁾ která mají být vyměňována v systému RAPEX.	Bez zbytečného odkladu nejpozději však do 8 dnů ode dne, kdy byla orgánu dozoru doručena z ministerstva informace Komise Evropských společenství.

Ministerstvo průmyslu a obchodu bude oznamovat Komisi Evropských společenství informace ve lhůtách stanovených v pokynech této Komise.

FORMULÁŘ OZNÁMENÍ

za použití článku 11 směrnice 2001/95/ES⁴⁾
za použití článku 12 směrnice 2001/95/ES⁴⁾
vyžadující rychlý zásah členských států

VŠEOBECNÉ INFORMACE

01. Oznamující země a kontaktní osoba:
02. Datum oznámení:

VÝROBEK

03. Kategorie výrobků a položka celního sazebníku:⁵⁾
04. Název výrobku, značka, cena a země původu:
05. Druh / číslo modelu / čárový kód / kód značení:
06. Popis / fotografie (formát .jpg) výrobku a jeho balení:
07. Platné normy nebo předpisy:
08. Důkaz o shodě:

VÝROBCE:

09. Jméno, adresa a kontaktní údaje výrobce nebo jeho zástupce:
10. Jméno, adresa a kontaktní údaje vývozce / dovozce:

DISTRIBUTOR⁶⁾ A PRODEJCE

11. Jméno, adresa a kontaktní údaje distributorů nebo jejich zástupců:
12. Dodavatel (obchod, supermarket, poštou, Internet) a země určení:

NEBEZPEČÍ

13. Druh rizika:
14. Shrnutí výsledků zkoušek / analýz a závěrů:
15. Popis nehod, ke kterým došlo:

PŘIJATÁ OPATŘENÍ

16. Nepovinná opatření (rozsah, povaha a doba trvání):

⁵⁾ Nařízení Rady (EHS) 2658/87 ze dne 23. července 1987 o sazební a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku v platném znění.

⁶⁾ § 5 odst. 2 zákona č. 102/2001 Sb.

17. Povinná opatření (rozsah, povaha a doba trvání):

JINÉ INFORMACE

18. Dodatečné informace:

FORMULÁŘ OZNÁMENÍ PRO HRAČKY

ČÁST 1**OCHRANNÁ DOLOŽKA PODLE ČLÁNKU 7
SMĚRNICE 88/378/EHS O BEZPEČNOSTI HRAČEK⁷⁾**

Zaškrtněte prosím příslušné níže uvedené pole a uveďte zdůvodnění:

	Závadnost je výsledkem:	Zdůvodnění:
	☐ Nesplnění základních požadavků uvedených v článku 3, pokud hračka nesplňuje normy (čl. 7 odst. 1 písm. a))	
	☐ Nesprávného uplatnění norem (čl. 7 odst. 1 písm. b))	
	☐ Nedostatků norem (čl. 7 odst. 1 písm. c))	
DODATEČNÉ INFORMACE UVÁDĚNÉ V PŘÍLOZE		
	Kopie zpráv o zkouškách, osvědčení, šetření atd.	
	Kopie národního opatření	

ČÁST 2za použití článku 12 směrnice 2001/95/ES⁴⁾
vyžadující rychlý zásah členských států⁷⁾ Nařízení vlády č. 19/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na hračky.

VŠEOBECNÉ INFORMACE

01. Oznamující země a kontaktní osoba:
02. Datum oznámení:

VÝROBEK

03. Kategorie výrobků a položka celního sazebníku:⁵⁾
04. Název výrobku, značka, cena a země původu:
05. Druh / číslo modelu / čárový kód / kód značení:
06. Popis / fotografie (formát .jpg) výrobku a jeho balení:
07. Platné normy nebo předpisy:
08. Důkaz o shodě:

VÝROBCE:

09. Jméno, adresa a kontaktní údaje výrobce nebo jeho zástupce:
10. Jméno, adresa a kontaktní údaje vývozce / dovozce:

DISTRIBUTOR A PRODEJCE:

11. Jméno, adresa a kontaktní údaje distributorů nebo jejich zástupců:
12. Dodavatel (obchod, supermarket, poštou, Internet) a země určení:

NEBEZPEČÍ

13. Druh rizika:
14. Shrnutí výsledků zkoušek / analýz a závěrů:
15. Popis nehod, ke kterým došlo:

PŘIJATÁ OPATŘENÍ

16. Dobrovolná opatření (rozsah, povaha a doba trvání):

JINÉ INFORMACE

17. Dodatečné informace:

REAKCE NA OZNÁMENÍ

za použití článku 12 směrnice 2001/95/ES

01. Reagující země a kontaktní osoba:
02. Datum reakce:
03. Číslo oznámení (oznamující země) (a název výrobku):
04. Výrobek zjištěn: ano/ne
05. Hodnocení rizika:
06. Dobrovolná opatření (rozsah, povaha, doba trvání a zdůvodnění):
07. Povinná opatření (rozsah, povaha, doba trvání a zdůvodnění):
08. Doba trvání:
09. Jiné informace:

